

in mine včasih celó, ker se kakor rôsica vleže, ktera ob mrazu v škodljivo slano zmerzne; včasih pa se kviško dvigne in se v kupat oblak premení. Nad polarnim morjem so skoz celo leto takošne megle, ktere 150 do 200 čevljev visoko sežejo.

Kupat oblak se pa naredí takole: kakor hitro kje sonce zaide, se zemlji gorkota, ker se zraku oddaja, več ne dostavlja, in ona merzleja prihaja, posebno ako ni vetra (sape) in je nebó jasno. Suha zemlja se po tem takem le enmalo po verhu ohladi; pri vodi vendar je druga. Voda se vsa razhladi in to se takole zgodí: Kakor hitro vodni drobci so se na verhu do 3° R. razhladili, padejo na dno, in na njih mesto stopijo drugi na poveršje, s kterimi se ravno taka godí, kakor s pervimi, in to gré tako dolgo, dokler niso vsi deli vode naj gornji in naj dolnji do 3° R. razhlajeni bili. Ako je vode veliko in je njena dnevná toplota zračni toploti enaka ali pa le malo nižja, vsakokrat vendar čez 3° R., mora tedaj v tihi in jasni noči njena toplota na nje poveršji višja biti, kakor pa toplota sosedne suhe zemlje, in zategavoljo mora tudi zrak nad vodo toplejši biti, kakor pa po zemlji, in tudi več soparjev zaderževati. Ob enem mora pa tudi zrak nad zemljo k vodi teči, kjer potem toplejši zrak nad vodo razhladi in tako meglo napravi. Kakovost take megle izvira od globočine in toplote vode. Menda bode zdaj tudi vsak lahko razumel: zakaj se po okrajinah, ktere so vlažne in močvirne in v kterih so potoki in velike mlake ali ribnjaki, včasih velike megle vlačijo.

Kupat oblak se lahko spozna po svoji polobeli podobi, ktera ima natanko ravno-važno podlago. Kupat oblak vstane, ako je nebó čisto in jasno, kakor pernatí iz malega nevredjenega obláčica, kteri se čuda velik naredí po tem, da vse male oblake okoli sebe zbere, in se z njimi združi. Čudno je pri takih oblakih, da se večidel vjutro jasnega dné narejajo, da naj toplejšega časa podnevi rastejo, zvečer pa minejo in modro nebó odkrijejo. Berž ko ne dela to zrak, ki se kviško dviguje in soparje v gornje hladniše zračje tira, kjer se zgosté in v oblak premené, kteri pa zopet pada, kakor hitro se gorki zrak dvigati neha, zopet v toplejše zračje pride in se vdrugeč vsopari.

Včasih zgubiva kupati oblak svojo polobelo podobo, in hitro kviško raste, tako da se nad njegovo ravnovažno podlago goste kosme narejajo in to je verstnato-kupat oblak, ki nam vselej z deževjem žuga.

Ako se kteri teh oblakov, ki smo jih popisali, v deževni oblak preminja, se lahko pri tem vsakrat čudne prikazni vidijo: v nižjem zračji zastój kupati oblak v svojem teku, se združi z nad njim visečimi perjastimi oblaki in se v verstnato-kupati oblak premení, ki se kosminast vidi, se zmirej temniši in temniši dela in nam nazadnje obilno dežja vsiplje, od kterega v posebnem oddelku drugikrat več.

Ptičji lov po Laškem.

1. Na suhi zemlji.

Ker so „Novíce“ že večkrat spomnile neusmiljenega ptičjega lova na Laškem, bi utegnilo njih bravcem mično biti, zvediti, kako jih Lahi lové in pokončujejo. —

Za lov odločijo okrogel, „rocolli“ imenovan prostor, večidel na hribčku blizo gojzda. Obrašen je z majhnimi in redkimi drevesi, 30—40 čevljev je širok in ravno toliko dolg, na eni strani je z mrežo prepet, ktera celi čas lova gori ostane.

Tudi v omejenem krogu so drevesca, toda nižje od ograje. V sredi kroga je zeleno-obraščena lopa, kjer so tičnice s šinkovci, senicami in enakimi pevkami. Tri ali štiri čevlje od lope sedí na verhu visokega kola debeloglavka sova na cunjati ali slamnati blazini. Na strani pa, kjer ni mreže, je visok stolp, ki se zavolj gostih vinskih tert, beršljinovih in enacih vej ne vidi.

Ob času tedaj, kadar ptice pred zimo bežé iz naših krajev tje priletijo, se skrije ptičar dve ali tri ure pred sončnim izhodom v stolp na pripravljeni prostor ter gleda pazljivo na kraj, od kodar imajo prileteti. Ko jih kaj zapazi ali zasliši, cukne s trakom, kterega je popred sovi, na kolu sedeči, na nogo privezal in v stolp napeljal. Sova skoči na tla, ptiči pa, ki so v tičnicah, začno strahú žvergoleti. To žvergolenje slišaje se leteči ptiči z zraka spusté na zemljo in hité gledat, kaj to pomeni.

Ptičar začne sedaj pripravljene, kodeli podobne strašila urno med nje metati; ti pa, namesti da bi se usedli, zleté na nasprotno stran, kjer je drevje z mrežo prepeto. Uboge živalice so zajete in čakajo žalostnega konca.

2. Ptičji lov po laških jezerih.

Po jezerih lové Lahi povodne ptice. Spravijo namreč po sto in še več čolnov skupej. V vsakem čolnu je zraven veslarja tudi lovec, ki ima več pušk nabitih. Vsi čolni odrinejo po versti unkraj jezera, kamor je truma ráč, gosí in družih plavnih ptic pred toliko ljudmi in čolni zbežala. Ko se čolni tem begunom bližajo, začno ptice nad glavami lovcov proti zapuščenemu bregu leteti. Lovci sedaj hitro letečih plavcov kolikor morejo postrelé, da po več sto ráč, gosí itd. v čolne ali v vodo pocepa. Po lovu poberó pobito žival in si jo razdelé med seboj.

3. Ptičji lov po močvirjih jadranskega morja.

Tudi tukaj lové večidel povodne ptice. Ob času ptičjega lova pelje lovec na močvir (lagune) več sodov, ki so pa na koncu, ki je gori obrnjen, brez dna, ter jih tako postavi, da 2 ali 3 pavce iz vode molé. Pred sončnim izhodom se skrije v vsaki sod en lovec s tremi puškami. Komaj je dan, kar leté cele trope ptičev si živeža iskaje čez močvirje. Lovci jih, kolikor jih vidijo, postrelé, da popadajo v vodo. Kadar začne sonce huje pripekati, pridejo veslarji po lovce, poberó plen ter si ga razdelé. Sšk.

Za kratek čas.

Čuden klobuk.

Kupca prideta k nekemu bajtarju in ga vzameta seboj, da bi jima pot kazal. Vsi trije grejo pridno svojo pot. Glad in žeja, navadna spremljevalca popotnih, jih tirata v gostivnico. Ko so vsi zadosti pili in jéli, pomigne bajtar kerčmarju, vzame svoj zglodani klobuk z glave in udari ž njim po mizi rekoč: „Kaj smo dolžni?“ Gostivnik odgovorí: „Nič, vse je plačano.“ Kupca debelo gledata, kaj da je to. V drugi in tretji gostivnici bajtar ravno tako storí in odgovor je bil taisti: „Nič, vse je plačano.“ Zdaj ga kupca vprašata, kako je to, da jim ni treba nikjer ničesa plačati za jéd in pivo? Bajtar terdi, da njegov klobuk ima to lastnost; če on ž njim po mizi udari, je že plačan vsaki kerčmar. „Tak klobuk je kaj vreden“ — velita kupca. „Koliko češ imeti za-nj? ga kupiva.“ Bajtar se dela, da ga težko zgubi, ker je boljši od dnarja, pa ker ravno dnarja potrebuje, ga jima dá za tri sto forintov. Kupca mu jih rada plačata.

Kmali se ločijo; bajtar gré na svoj dom, ona dva po svojem poslu dalje naprej. Da bi se sama čudodelnosti kupljenega klobuka prepričala, gresta berž v prvo gostivnico. Ko se najésta in napijeta, potegne eden iz torbe klobuk — imel ga je v torbi, ker je bil gerd in stergan — pa udari ž njim po mizi rekoč: „Koliko sva dolžna?“ Odgovorí se jima: „Forint in pol.“ Plačata, pa kimaje rečeta, da nista prav storila; eden mora imeti klobuk na glavi, kadar v hišo gresta, pijeta in jesta, kakor je tudi nju spremljevalec storil. V drugi gostivnici storita tako, pa klobuk ni imel več svoje prejšne lastnosti. — „Še ni prav; morava ga tudi po poti na glavi imeti, da bo delal ko prej.“ Pa tudi to ni pomagalo; plačati sta mogla povsod, kjer sta jedla in pila, če sta ravno zlo s klobukom po mizah tolkla.